

MÁRCIUS ÜZENETE

A haladó ember emlékezése mindig Janus-arcú: megeleveníti a dicső hagyományokat, hogy általuk mai feladatok megoldására mozgósítson minden erőt; nem pusztán felidéz, hanem synopsis-t végez: az emberi haladás álláspontjáról egyszerre lát multat és jövőt, előharcost és győztest, fundamentumot és épületet, — sőt még ennél is többet tesz: agitál.

1848 márciusának üzenetét is csak ez a haladó, synoptikus és agitáló emlékezés tudja megragadni. Csak ez a haladó emlékezés óv meg attól, hogy az első március 15-ére gondolásunk pusztá történeti visszaemlékezés legyen, amely nem találja meg a természetes kapcsolatot népünk mai feladataival; nem is találhatja meg, mert nem látja az emberi haladás multunkat és jövőnket meghatározó törvényeinek következetes érvényesülését s ezért a márciusi forradalom szerepét, szereplőinek nagyságát, népünk akkori élenjárását sem tudja igazán értékelni s helyesen — azaz történeti előzménynek — felfogni, amelynek természetes folytatása és betetőzése: népi demokráciánk megszilárdulása.

Ez a haladó emlékezés óv meg attól, hogy az első március 15-ét — a demokratikus népförradalom megindulását — elszigetelt magyar jelenségnek tekintsük. Ellenkezőleg: látnunk kell világosan, hogy a 48-as európai forradalmi mozgalom, közelebbről a párisi és bécsi forradalom teremtette meg a március 15-i pesti forradalom győzelmének feltételeit; ugyanakkor pedig látnunk kell azt is, hogy a pesti forradalom: a márciusi ifjak, a radikálisok, Tánicsiesék, a pesti utca forradalma nélkül nem történt volna meg sem az első önálló nemzeti kormány, a felelős magyar minisztérium megalakítása, sem a jobbágyfelszabadítás kimondása a pozsonyi országgyűlésen.

Az első március 15-e a legön tudatosabb, leghaladóbb erők mozgósításával harcra vitte népünket a feudális belső bilincseinek széttörésére s ugyanakkor a négyszázéves idegen uralom megdöntésén át az országnak függő gyarmati helyzetéből való felszabadítására. Nemzeti függetlenség és jobbágyfelszabadítás: ez volt március 15-e két főkövetelése s ez a demokratikus forradalomból nemzeti szabadságharcra torkoló 48–49-es küzdelem két főcélja is.

1848 március 15-ét így csak akkor értékeljük helyesen, ha népünk külső és belső forradalmi felszabadulási harcra eredményes megindítását látjuk benne.

Ezzel a nappal indul a harc, amelynek vezéralakja: Kossuth, megteremti a nemzeti összefogást, forradalmi módszerekkel megszervezi a fegyveres ellenállást, népfelkelésre, sőt partizánháborúra mozgósítja a tömegeket, a megalkuvókkal, „középutasokkal“ szemben szakadatlan harcot folytat s győzelmesen viszi előre a nép ügyét.

Megindul a harc, amelynek sok erénye mellett — sok gyengesége is van, elsősorban az, hogy a jobbágy-ság alapvető követeléseinek kielégítését elmulasztva, nem tudja a néptömegeket életre-halálra lekötni maga mellett, azután, hogy vezetőrétege: a középnemesség nem volt következetes a nép és nemzet ügyének összeforrasztásában; de mindezen túl hibás a nemzetáruló nagybirtokos arisztokrácia, amely — kevés kivétellel — a nemzet elnyomói mellé állott.

Megindul a harc, amelyben népünk az egész haladó emberiség rokonszenvét kivívja, amelyben mellé állanak Marx és Engels, Heine és Freiligrath, az angol munkásság s az akkori amerikai demokrácia, amelyben a honvédszászlóaljakkal együtt harcol a lengyel és osztrák légió.

Megindul a harc, amellyel a haladó európai népek és képviselőik vállalják a szolidaritást, de nem vállalják a nyugati polgári országok (Anglia, Franciaország) kormányai, hanem elzárkózó politikájukkal elszigetelik harcunkat s kiszolgáltatják népünket a reakció túlerejének.

Megindul a harc, amelyben a magyarság és a szomszédnépek nemzeti szabadságra irányuló törekvésükben tragikusan szembekerülnek egymással — a közös ellenség elleni közös harc vállalása helyett.

Megindul a harc, amelyben „Európa zsandára“; a tehetetlennek bizonyuló Habsburg-reakció mentését vállaló cári Oroszország beavatkozása a kegyelemdőfés, bár az orosz nép legjobb fiai, az orosz demokratikus mozgalom vezetői, sőt az intervenció sereg egy tiszt-i csoportja is a beavatkozás ellen léptek fel.

Megindul a harc, amely a vereséges vég ellenére sem volt hiábavaló, mert száz éven át belőle táplálkozott nemzeti öntudatunk, függetlenségi vágyunk, mert öntudatosította parasztságunkban a földért és szabadságért való harc összefüggését s mert népünk legjobbjaiban táplálta a szabadság oszthatatlanságának, a magyar szabadság és a világszabadság ügye elválaszthatatlanságának tudatát.

De nem volt hiábavaló e harc a mai magyarság, a mi feladataink szempontjából sem. Tanít bennünket, mai magyarokat is, ez a harc és feltűzel feladataink elvégzésére. Tanít arra, hogy a szabadság és függetlenség ügye elválaszthatatlan a nép szociális felemelkedésének ügyétől; megmutatja, hogy szabadságunk, függetlenségünk, szociális felemelkedésünk csak a nemzeti egység megvalósításának útján biztosítható; meggyőz arról, hogy függetlenségünk csak minden gyarmati függés felszámolásával, a nemzetben szunnyadó erők forrásainak felnyitásával, új, teremtő hazafiság nevelésével helyezhető szilárd alapra: bizonyítja, hogy külső ellenséggel csak úgy lehet győzelmesen megküzdeni, ha könyörtelenül leszámolunk a „belső bitangokkal“; hirdeti, hogy a magyar szabadság és függetlenség ügyét szomszédainkkal és a világ demokratikus népeivel szövetségben kell biztosítanunk minden imperialista törekvessel szemben.

1848 március 15-e s a vele elindult nagyszerű harc azonban nemesak tanít, hanem agitál is. Forradalmasít és lendít harcra és munkára, hogy a 100 év előtti esodálatos kezdeményezés betetőzéséért, népi demokráciánk megszilárdításáért és következetes továbbfejlesztéséért, a béke és a haladás erőinek győzelméért minden erőnkkel telhetőt megtegyünk.

Ez a száz év előtti március üzenete!